Lietas Nr. C771619124
C-01600-26/108
ECLI:LV:RPT:2026:0331.C771619124.3.S

Rīgas pilsētas tiesa

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2026.gada 31.martā

Rīgas pilsētas tiesa: tiesnese Solvita Cīrule

ar tiesas sēdes sekretāri Viktoriju Kameņeckihu

Daugavgrīvas ielā 58, atklātā tiesas sēdē, piedaloties prasītājas SIA "Civinity Mājas Jūrmala" pārstāvim zvērinātam advokātam /Persona B/, atbildētājas AS "AJ Power Gas" pilnvarotajai pārstāvei zvērinātai advokātei /Persona C/, izskatīja civillietu SIA "Civinity Mājas Jūrmala" prasībā pret AS "AJ Power Gas" par vienpusējas atkāpšanās no līguma atzīšanu par pretlikumīgu.

Aprakstošā daļa

[1] Tiesā saņemts SIA "Civinity Mājas Jūrmala"prasības pieteikums pret AS "AJ Power Gas",kurā, pamatojoties uz Civillikuma 1., 1472.,pantu 1504.pantu – 1509.pantu, 1549., 1587., 1589.pantu, Komerclikuma 393.pantu un Ministru kabineta 2017.gada 7.februāra noteikumu Nr.78 "Dabasgāzes tirdzniecības un lietošanas noteikumi" 25., 33.punktu un 107.3.apkašpunkta noteikumiem lūgts atzīt atbildētājas 2024.gada 1.oktobra vienpusējo atkāpšanos no Dabasgāzes tirdzniecības līguma Nr.AJG-47-02/2024/F (turpmāk arī – Dabasgāzes līgums) par prettiesisku un spēkā neesošu.

No prasības pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka starp pusēm notikušas sarunas par savstarpēja līguma noslēgšanu, kas rezultējās ar to, ka 2024.gada 7.martā starp pusēm noslēgts Dabasgāzes līgums, vienojoties par dabasgāzes tirdzniecības periodu no 2024.gada 1.maija līdz 2025.gada 30.aprīlim (2.4.punkts) un dabasgāzes cenu 0,03690 *euro* /kWh (bez PVN un bez akcīzes nodokļa) (2.5.punkts).

2024.gada 1.maijā uzsākta dabasgāzes piegāde.

2024.gada 4.septembrī prasītāja saņēmusi atbildētājas paziņojumu par nepieciešamību pārskatīt Dabasgāzes līgumā norādītās dabasgāzes cenas, tās paaugstinot un līguma grozījumiem. Gadījumā ja prasītāja nepiekrīt grozījumiem, paziņojums uzskatāms par atbildētājas paziņojumu par Dabasgāzes līguma izbeigšanu sākot no 2024.gada 1.oktobra, saskaņā ar minētā līguma 4.5 punktu, kas noteic, ka pārdevējam ir tiesības vienpusēji izbeigt līgumu par to vismaz 25 dienas iepriekš rakstveidā informējot pircēju, bet gadījumos, ja pircējs līgumā noteiktajā kārtībā vai termiņos nesamaksā pārdevēja izrakstīto rēķinu (4.5.1. apakšpunkts) un/vai normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā nenorēķinās ar sadales sistēmas operatoru AS "GASO" (4.5.2. apakšpunkts) un/vai

neveic citus ar līguma izpildi saistītos maksājumus (4.5.3.apakšpunkts) un/vai nav samaksājis noteikumu 3.14.punktā noteikto avansa maksājumu, ja pārdevējs pieprasījis pircējam tādu maksāt (4.5.4.apakšpunkts) un/vai pircējam ir ierosināts likvidācijas, Maksātnespējas vai Tiesiskās aizsardzības process, vismaz 5 (piecas) dienas iepriekš informējot pircēju (4.5.5.apakšpunkts).

Prasītāja nav piekritusi dabasgāzes cenas paaugstinājumam un uzskata, ka atbildētāja no Dabasgāzes līguma atkāpusies nepamatoti.

Prasītājas ieskatā Atbildētājai ir tiesības atkāpties no Dabasgāzes līguma tikai tajā gadījumā, ja iestājas 4.5.punkta apakšpunktos 4.5.1.- 4.5.5.punktos norādītie apstākļi, kas saistīti ar prasītājas maksāšanas disciplīnu un maksātspēju, nevis ar atbildētājas vēlmi atkāpties no līguma, jo tas vairs nenodrošina peļņu. Turklāt atbildētājas vēlme atkāpties no Dabasgāzes līguma nav pamatota arī ar Ministru kabineta 2017.gada 7.februāra noteikumu Nr.78 “Dabasgāzes tirdzniecības un lietošanas noteikumi” (turpmāk arī – MK noteikumi) 107.3.apkašpunktā minētajiem apstākļiem.

[2] Atbildētāja savos rakstveida paskaidrojumos prasību nav atzinusi, nepiekrītot prasītājas līguma 4.5.punkta interpretācijai.

Atbildētājas ieskatā Dabasgāzes līguma 4.5.punkts lasāms kā viens teikums, kurā aiz saikļa “bet” izvietotajos 4.5.1.- 4.5.5. apakšpunktos ir sniegts īpašs apstākļu uzskaitījums, kas saīsina teikuma pirmajā daļā norādīto 25 dienu termiņu līdz 5 dienām, konkrētos apstākļos dodot atbildētājai tiesības atsevišķos gadījumos atkāpties vēl īsākos termiņos.

Prasītāja, tulkojot līguma normas, neievēro latviešu valodas gramatiku un apzināti sagroza viena teikuma divu daļu jēgu.

Turklāt Dabasgāzes līguma 4.4.punktā arī prasītājai pielīgtas tiesības vienpusēji izbeigt līgumu, par to rakstveidā brīdinot atbildētāju vismaz 1 mēnesi iepriekš. Attiecīgi, abām pusēm bijis nodoms pielīgt sev tiesības vienpusēji atkāpties no līguma.

MK noteikumu 28.punkts paredz, ka dabasgāzes tirdzniecības līgumā, dabasgāzes tirgotājam un lietotājam abpusēji vienojoties, var iekļaut papildu nosacījumus, kas nav minēti šajos noteikumos. No minētā secināms, ka likumdevējs noteicis tikai dabasgāzes tirdzniecības līgumā obligāti norādāmo informāciju, bet pašu līguma saturu atstājis pušu ziņā, dodot tām iespēju brīvi vienoties gan par attiecīgās saistības izpildes noteikumiem, t.sk. arī par līguma izbeigšanas kārtību. Attiecīgi Dabasgāzes līguma 4.5. apakšpunktos, tika norādīta MK noteikumos noteiktā obligātā informācija, bet pašā 4.5. punktā, pušu papildus pielīgtā iespēja atkāpties no Dabasgāzes līguma bez iemesla.

[3] Tiesas sēdē prasītājas pilnvarotais pārstāvis prasību uzturēja pilnā apmērā uz prasībā minētajiem pamatiem un argumentiem.

Atbildētājas pilnvarotā pārstāve tiesas sēdē prasību neatzina, pamatojoties uz rakstveidā jau paustajiem argumentiem un apsvērumiem.

Iesniedza rakstveida paskaidrojumus Civilprocesa likuma 166.panta kārtībā.

Motīvu daļa

[4] Tiesa, pārbaudījusi lietas materiālus, uzklausījusi lietas dalībnieku paskaidrojumus tiesas sēdē atzīst ka prasība ir noraidāma.

[5] Civilprocesa likuma 96.panta piektā daļa noteic, ka pusei nav jāpierāda fakti, kurus šajā likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdējusi otra puse.

Lietā nav strīda, ka:

1) 2024.gada 7.martā starp prasītāju kā pircēju un atbildētāju kā pārdevēju noslēgts Dabasgāzes līgums, vienojoties par dabasgāzes tirdzniecības periodu no 2024.gada 1.maija līdz 2025.gada 30.aprīlim (2.4.punkts) un dabasgāzes cenu 0,03690 *euro* /kWh (bez PVN un bez akcīzes nodokļa) (2.5.punkts).

2) 2024.gada 4.septembrī atbildētāja nosūtīja paziņojumu prasītājai, kurā norādīta nepieciešamība pārskatīt Dabasgāzes līgumā norādītās dabasgāzes cenas, tās paaugstinot un līguma grozījumiem, bet ja prasītāja nepiekrīt grozījumiem, tad paziņojums uzskatāms par atbildētājas paziņojumu par Dabasgāzes līguma izbeigšanu sākot no 2024.gada 1.oktobra, pamatojoties uz Dabasgāzes līguma 4.5 punktu, kurš noteic:

4.5. Pārdevējam (atbildētājai) ir tiesības vienpusēji izbeigt Līgumu par to vismaz 25 (divdesmit piecas) dienas iepriekš rakstveidā informējot Pircēju (prasītāju), bet gadījumā, ja:

4.5.1 Pircējs Līgumā noteiktajā kārtībā vai termiņos nesamaksā Pārdevēja izrakstīto rēķinu un/vai

4.5.2 Pircējs normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā nenorēķinās ar SSO un/vai

4.5.3 Pircējs neveic citus ar Līguma izpildi saistītos maksājumus un/vai

4.5.4 Pircējs nav samaksājis Noteikumu 3.14.punktā noteikto avansa maksājumu, ja Pārdevējs pieprasījis Pircējam tādu maksāt un/vai

4.5.5 Pircējam ir ierosināts likvidācijas, Maksātnespējas vai Tiesiskās aizsardzības process, vismaz 5 (piecas) dienas iepriekš rakstveidā informējot Pircēju.”

[6] Prasītāja uzskata, ka atbildētājai ir tiesības vienpusēji atkāpties no Dabasgāzes līguma saskaņā ar līguma 4.5 punktu tikai, kad iestājas minētā punkta 4.5.1-4.5.5. apakšpunktos norādītie nosacījumi.

Atbildētāja uzskata, ka līguma 4.5.punktā pielīgtas atbildētājas tiesības vienpusēji izbeigt līgumu, nenorādot iemeslu, brīdinot 25 dienas iepriekš. Savukārt līguma 4.5.1-4.5.5. apakšpunktos uzskaitīti gadījumi, kad vienpusēja atkāpšanās pieļaujama brīdinot 5 dienas iepriekš.

Tādejādi izskatāmajā lietā strīds starp pusēm pastāv par Dabasgāzes līguma 4.5 punkta saturu un tā piemērošanu un tiesai ir jāveic minētā punkta iztulkojums.

[7] Izvērtējot Dabasgāzes līguma 4.5 punkta (ar apakšpunktiem 4.5.1.- 4.5.5.) nosacījumus, tiesa nesaskata priekšnosacījumus, lai apmierinātu prasību un atzītu atbildētājas vienpusēju atkāpšanos no līguma par pretlikumīgu sekojošu apsvērumu dēļ.

Civillikuma 1589. pants noteic, ka vienpusēja atkāpšanās no līguma ir pielaižama tikai tad, kad tā pamatota ar paša līguma raksturu, vai kad to zināmos apstākļos atļauj likums, vai arī kad tāda tiesība bijusi noteikti pielīgta.

Saskaņā ar Civillikuma 1504.pantu, darījumu tulkojot, jāskatās uz darījumā lietoto vārdu nozīmi, un ja tie nav divējādi saprotami, tad tie cieši jāievēro, ja vien nepierāda, ka tie nesaskan ar dalībnieku gribu.

Savukārt saskaņā ar Civillikuma 1505.pantu, ja rodas šaubas par vārdu nozīmi, jāievēro to jēgums un darījuma dalībnieku skaidri izsacītais vai kā citādi izrādītais nodoms.

Tiesiska darījuma iztulkošanas mērķis ir noskaidrot darījuma noteikumu juridiski saistošo saturu, kas ir iespējami atbilstošākais darījuma dalībnieku saskanīgajai gribai tā noslēgšanas laikā. Iztulkojot darījumu, tiesai jāievēro Civillikuma apakšnodaļas par tiesiska darījuma iztulkošanu pantos (Civillikuma 1504.–1509. pants) noteiktā loģiskā secība – katras šajās normās norādītās metodes piemērošanas priekšnosacījumi, proti, Civillikuma 1507.–1509. pants tiesai jāpiemēro tikai tad, ja darījumu nevar iztulkot saskaņā ar Civillikuma

1504.–1505. pantu (*skat. Augstākās tiesas Senāta 2025.gada 29.janvāra sprieduma lietā Nr. SKC - 32/2025 10.3.punktu*).

[7.1] No Dabasgāzes līguma 4.5 punkta gramatiskā formulējuma izriet, ka pārdevējam ir tiesības vienpusēji izbeigt līgumu, par to vismaz 25 dienas iepriekš rakstveidā informējot pircēju. Šis līguma punkts pēc savas uzbūves formulēta kā vispārīgs tiesību piešķīrums vienpusēji izbeigts līgumu, kas nav tieši saistīts ar konkrētu pārkāpumu iestāšanos. Turpretim līguma 4.5. punkta apakšpunktos (4.5.1.- 4.5.5.) ir konkretizēti atsevišķi gadījumi, kuros pircēja rīcība liecina par būtisku līguma pārkāpumu vai finanšu grūtību iestāšanos (maksājumu kavējumi, maksātnespējas process).

Minētais ir pamats secinājumam, ka Dabasgāzes līguma 4.5 punkts ietver divpakāpju mehānismu līguma izbeigšanai. Pirmkārt, tas paredz vispārīgas tiesības pārdevējam izbeigt līgumu, ievērojot 25 dienu brīdinājuma termiņu. Otrkārt, Dabasgāzes līguma 4.5.punkta apakšpunktos (4.5.1.- 4.5.5.) noteikti īpaši gadījumi, kuros, ņemot vērā pārkāpuma raksturu, puses ir vienojušās par īsāku – 5 dienu brīdinājuma termiņu.

Pretēja interpretācija, proti, ka pārdevējs drīkst izbeigt līgumu tikai Dabasgāzes līguma 4.5.punkta apakšpunktos (4.5.1.- 4.5.5.) paredzētajos gadījumos, padarītu 4.5.punktā noteikto 25 dienu brīdinājuma regulējumu faktiski lieku, jo visos gadījumos būtu nepieciešams konstatēt konkrētu pārkāpumu. Šāda pieeja neatbilst ne līguma punkta gramatiskajam tekstam, ne loģiskai un sistēmiskai interpretācijai.

[7.2] Tiesa, veicot darījuma iztulkošanu, atbilstoši Civillikuma 1504.pantam, ņem vērā arī latviešu valodas gramatikas noteikumus.

Dabasgāzes līguma 4.5.punktā lietotais formulējums "*bet, gadījumā ja…"* no valodnieciskā viedokļa ir salikts saikļu savienojums, kurā vārds "*bet*" ir pretnostatījuma saiklis, kas ievada pretēju vai precizējošu domu attiecībā pret iepriekš teikto, savukārt konstrukcija "*gadījumā, ja*" ievada nosacījumu palīgteikumu, kas konkretizē situācijas, kurās piemērojams turpmākais regulējums. Latviešu valodas gramatikā konstrukcija "*bet, gadījumā ja…"* netiek lietota, lai ierobežotu iepriekš izteikto, bet gan lai papildinātu to ar izņēmuma gadījumiem.

No gramatiskās interpretācijas izriet, ka formulējums "*bet, gadījumā ja…"* šajā kontekstā nepārveido iepriekš noteikto vispārējo saturu, bet gan ievieš papildu regulējumu īpašiem gadījumiem, kas atšķiras no vispārējā gadījuma.

Ja pušu nodoms būtu bijis ierobežot pārdevēja tiesības vienpusēji izbeigt līgumu tikai ar Dabasgāzes līguma 4.5.punkta apakšpunktos (4.5.1.- 4.5.5.) paredzētajiem gadījumiem, korektāk būtu bijis lietot valodas konstrukciju, kas skaidri izsaka ierobežojumus. Piemēram, "*tikai gadījumā, ja…"* vai "*vienīgi, ja…*".

Tādejādi tiesas ieskatā arī gramatiskā interpretācija apstiprina secinājumu, ka Dabasgāzes līguma 4.5.punktā noteiktās tiesības izbeigt līgumu ar 25 dienu brīdinājumu ir vispārējas, savukārt ar frāzi "*bet gadījumā, ja…"* ieviestie apakšpunkti (4.5.1.-4.5.5.) paredz īpašus gadījumus ar atšķirīgu (saīsinātu) izbeigšanas kārtību, nevis ierobežo vispārējo tiesību piemērošanu.

[7.3] Augstākā tiesa noradījusi, ka viens līguma punkts nav apskatāms izolēti no pārējiem līguma punktiem, no kuriem šī griba var būt secināma, un no pušu rīcības, kas arī var liecināt par pušu nodomu (*Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2016.gada 31.okotbra sprieduma lietā Nr.SKC-338/2016 6.punkts*).

Kā to pamatoti norādījusi atbildētāja – tas, ka Dabasgāzes līguma 4.5.punktā noteikti divi dažādi līguma izbeigšanas gadījumi, izriet arī no Dabasgāzes līguma 4.8.punkta, kas noteic, ka ja līgums tiek izbeigts pamatojoties uz 4.4., 4.5.1, 4.5.2., 4.5.3., 4.5.4., 4.5.5., vai 4.7.punktu, pircējam ir pienākums samaksāt pārdevējam līguma 2.9.punktā noteikto maksu par līguma pirmstermiņa izbeigšanu.

Tādejādi arī no līguma 4.8.punkta izriet, ka puses ir pašas skaidri nošķīrušas vairākus patstāvīgus līguma izbeigšanas pamatus, atsaucoties konkrēti uz 4.5.punkta apakšpunktiem. Šāda atsauču struktūra liecina par to, ka līguma 4.5.punkts nav reducējums tikai uz apakšpunktos minētajiem gadījumiem, bet gan satur patstāvīgu regulējumu.

Ievērojot minēto tiesa secina, ka darījuma saturs ir skaidrs un līdzēju patiesais nodoms noskaidrots izmantojot Civillikuma 1504. un 1505.pantā paredzētās interpretācijas metodes.

Līdz ar minēto nav pamata Civillikuma 1507.-1509.panta piemērošanai.

[7.4] Attiecībā uz prasītāja iebildumiem par Civillikuma 1.panta pārkāpumu, tiesa norāda, ka atbildētāja ir izmantojusi līgumā pielīgtās tiesības, ievērojot nolīgto brīdinājuma termiņu. Lietā nav konstatējami apstākļi, kas liecinātu par tiesību ļaunprātīgu izmantošanu vai rīcību pretēju labas ticības principam.

Līgums noslēgts komerctiesiskās attiecībās, kurās puses ir vienlīdzīgas un brīvi vienojušās par savstarpējo tiesību un pienākumu apjomu, tostarp līguma izbeigšanas kārtību. Šādos apstākļos līgumā paredzētas vienpusējas līguma izbeigšanas tiesības ar iepriekšēju brīdinājumu uzskatāmas par ierastu un pieļaujamu praksi.

Ievērojot visu iepriekš minēto, atbildētājas vienpusēja atkāpšanās no līguma ir bijusi tiesiska un atbilstoša līguma noteikumiem, bet prasītājas celtā prasība noraidāma kā nepamatota.

[8] Prasību noraidot, saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punkta d) apakšpunktu, trešo un ceturto daļu, no prasītājas par labu atbildētājai piedzenami ar lietas vešanu saistītie izdevumi zvērināta advokāta palīdzības samaksai 1425 *euro* apmērā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu prasītājai nosakāms 10 dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 93., 97., 194., 204.[1] pantu tiesa

nosprieda:

noraidīt AS „Civinity Mājas Jūrmala” prasību pret AS “AJ Power Gas” par vienpusējas atkāpšanās no līguma atzīšanu par prettiesisku.

Piedzīt no AS „Civinity Mājas Jūrmala”, reģistrācijas Nr./Nosaukums E/, par labu AS “AJ Power Gas” , reģistrācijas Nr./Nosaukums F/, ar lietas vešanu saistītos izdevumus 1425*euro* (viens tūkstotis četri simti divdesmit pieci *euro*).

Noteikt prasītājai sprieduma labprātīgas izpildes termiņu 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas tiesā.

Tiesnese Solvita Cīrule